Motion till riksdagen 1986/87: A203

Kenth Skårvik (fp)

Anställning av fler arbetshandikappade inom Samhällsföretag

De arbetshandikappade är en på arbetsmarknaden eftersatt grupp och arbetslösheten bland de arbetshandikappade är stor. I slutet av november månad 1986 fanns 26 472 kvarstående sökande vid landets arbetsförmedlingar. Till detta kommer en stor dold arbetslöshet särskilt bland sådana arbetshandikappade som beviljats förtidspension och som i rådande kösituation vid arbetsförmedlingarna inte finner det meningsfullt att anmäla sig som arbetssökande. Medan arbetslösheten i övrigt minskat under 1986, har arbetslöshetskön för de arbetshandikappade ökat något. I november 1985 var antalet kvarstående sökande vid arbetsförmedlingarna 25 074.

Samhällsföretagsgruppen har till uppgift att ge meningsfullt och utvecklande arbete till arbetshandikappade, som ej kan få arbete på annat sätt. Under perioden 1980–1986 har företagsgruppen verksamt bidragit till en reducerad arbetslöshet bland de arbetshandikappade. Antalet arbetshandikappade anställda inom Samhällsföretagsgruppen ökade under perioden från 21 500 till 27 600 anställda. Samtidigt har de merkostnader jämfört med ett reguljärt företag som Samhällsföretagsgruppens arbetsmarknadspolitiska och personalsociala uppgifter medför alltsedan första verksamhetsåret 1979/80 varje år påtagligt reducerats. Riksrevisionsverket har nyligen beräknat att den statsfinansiella besparingen enbart under 1985/86 tack vare dessa förbättringar motsvarar ca 650 milj. kr. De sammantagna besparingarna under gruppens hittillsvarande verksamhet torde uppgå till ca 2 000 milj. kr.

Att merkostnader ändock uppstår är oundvikligt mot bakgrund av Samhällsföretagsgruppens stora geografiska spridning (330 verkstäder över hela landet), den lägre och till handikappen anpassade arbetstakten, mer omfattande maskinell utrustning för att underlätta arbetssituationen m. m. Samhällsföretagsgruppen kan endast anställa sådana arbetshandikappade som arbetsförmedlingarna inte kunnat placera i lönebidragsanställningar i reguljära företag. Trots detta räknar Samhällsföretag med att marginalkostnaden för att under 1987/88 anställa ytterligare 500–1 000 arbetshandikappade endast uppgår till 75 % av lönekostnaderna för sådana tillkommande anställda. Enligt Samhällsföretags bedömningar torde det knappast finnas något snabbare och från statsfinansiell synpunkt billigare väg att bereda ytterligare 500–1 000 arbetshandikappade arbete under 1987/88.

Även om en statsfinansiell belastning inte kan undvikas vid en ökning av de arbetshandikappade anställda vid Samhällsföretagsgruppen, visar en utvärdering som Samhällsföretag låtit utomstående nationalekonomisk expertis göra att en anställning inom Samhällsföretagsgruppen i genomsnitt ger ett

samhällsekonomiskt positivt netto ("vinst") av ca 16 000 kr. Dessa beräkningar avsåg 1984/85. Med anledning av den resultatförbättring som Samhällsföretagsgruppen därefter kunnat redovisa, torde det samhällsekonomiska nettot sedan dess ytterligare ha förbättrats något.

Mot denna bakgrund är det angeläget att Samhällsföretagsgruppen utnyttjas i större utsträckning så att antalet arbetshandikappade som erbjuds anställning motsvarar företagsgruppens anslagsframställning. Sedan några år begränsas emellertid sysselsättningsvolymen genom att ett maximalt antal statsbidragsberättigade arbetstimmar fastställts. För åren 1984/85 och 1985/86 har sålunda antalet arbetstimmar begränsats till 30,3 miljoner, dvs. ett oförändrat antal anställda trots den stora arbetslösheten bland handikappade. Samhällsföretag har föreslagit att under 1987/88 få öka arbetstillfällena upp till ett antal motsvarande 31,5 miljoner timmar. Företagsgruppen bedömer att orderingång m. m. ger möjlighet härtill.

Regeringen har trots detta i sin budgetproposition för budgetåret 1987/88 begränsat sysselsättningsvolymen till 30,9 miljoner timmar. Enligt vår mening bör Samhällsföretagsgruppen tillåtas och ges i uppdrag att öka antalet arbetshandikappade med ytterligare ca 700 anställda genom en höjning av bidragsberättigad timvolym till 31,5 miljoner arbetstimmar, alltså upp till 1 000 nya anställningar, i enlighet med Samhällsföretags anslagsframställning. Detta skulle ge ytterst angelägna arbetsmarknadspolitiska konsekvenser, i kombination med samhällsekonomiskt positiva effekter.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen beslutar att utöka antalet platser inom Samhällsföretag med 700 platser särskilt avsedda för psykiskt utvecklingsstörda personer.

Stockholm den 14 januari 1987

Kenth Skårvik (fp)